

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (ötödik tanács)

2017. január 25. *

„Előzetes döntéshozatal — Büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés — Ítéletek kölcsönös elismerése — 2008/909/IB kerethatározat — Hatály — 28. cikk — Átmeneti rendelkezés — A »jogerős ítélet meghozatalának« fogalma”

A C-582/15. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a rechtbank Amsterdam (amszterdami bíróság, Hollandia) a Bírósághoz 2015. november 11-én érkezett, 2015. október 30-i határozatával terjesztett elő az előtte

Gerrit van Vemde

ellen,

az **Openbaar Ministerie** részvételével folytatott büntetőeljárásban,

A BÍRÓSÁG (ötödik tanács),

tagjai: J. L. da Cruz Vilaça tanácselnök, A. Tizzano, a Bíróság elnökhelyettese, az ötödik tanács bírájaként eljárva, M. Berger (előadó), A. Borg Barthet és F. Biltgen bírák,

főtanácsnok: Y. Bot,

hivatalvezető: M. Ferreira főtanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2016. szeptember 14-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- Gerrit van Vemde képviseletében P. Souren advocaat,
- az Openbaar Ministerie képviseletében K. van der Schaft és U. Weitzel,
- a holland kormány képviseletében M.K. Bulterman, B. Koopman és J. Langer, meghatalmazotti minőségben,
- az osztrák kormány képviseletében G. Eberhard, meghatalmazotti minőségben,
- a lengyel kormány képviseletében B. Majczyna, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviseletében R. Troosters és S. Grünheid, meghatalmazotti minőségben,

* Az eljárás nyelve: holland.

a főtanácsnok indítványának a 2016. október 12-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,
meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a kölcsönös elismerés elvének büntetőügyekben hozott, szabadságvesztés büntetéseket kiszabó vagy szabadságelvonással járó intézkedéseket alkalmazó ítéleteknek az Európai Unióban való végrehajtása céljából történő alkalmazásáról szóló, 2008. november 27-i 2008/909/IB tanácsi kerethatározat 28. cikke (2) bekezdésének az értelmezésére irányul (HL 2008. L 327., 27. o.).
- 2 Ezt a kérelmet a hof van beroep Antwerpen (antwerpeni fellebbviteli bíróság, Belgium) által Gerrit van Vemdevel szemben kiszabott három év szabadságvesztés büntetés hollandiai végrehajtására irányuló eljárás keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

- 3 A 2008/909 kerethatározat „Fogalommeghatározások” című 1. cikke így rendelkezik:
„E kerethatározat alkalmazásában:
a) »ítélet«: a kibocsátó állam bíróságának jogerős határozata vagy végzése, amely büntetést szab ki egy természetes személyre;
b) »büntetés«: bármely olyan szabadságvesztés büntetés vagy szabadságelvonással járó bármely intézkedés, amelyet bűncselekmény elkövetése miatt határozott vagy határozatlan időtartamra szabtak ki büntetőeljárás alapján;
c) »kibocsátó állam«: az a tagállam, amelyben az ítéletet hozták;
d) »végrehajtó állam«: az a tagállam, amelynek az ítéletet elismerés és végrehajtás céljából továbbították.”
- 4 E kerethatározatnak a „Célkitűzés és hatály” című 3. cikke a következőképpen rendelkezik:
„(1) E kerethatározat célja azon szabályok megállapítása, amelyek értelmében a tagállamok az elítélt személy társadalmi beilleszkedésének elősegítése érdekében elismernek egy ítéletet és végrehajtják a büntetést.
[...]
(3) Ez a kerethatározat csak a kerethatározat szerinti ítéletek elismerésére és a büntetések végrehajtására alkalmazandó. [...]
[...].”

- 5 Az említett kerethatározat „Átmeneti rendelkezések” című 28. cikke értelmében:

„(1) A 2011. december 5. előtt kézhez kapott kérelmekre továbbra is az elítélt személyek átszállításáról szóló meglévő jogi eszközök az irányadók. Az ezen időpont után érkező kérelmekre nézve a tagállamok által e kerethatározat értelmében elfogadott szabályok az irányadók.

(2) E kerethatározat tanácsi elfogadásakor azonban bármely tagállam nyilatkozhat úgy, hogy azokban az esetekben, amikor a jogerős ítélet meghozatalára az általa meghatározott időpontnál hamarabb kerül sor, kibocsátó és végrehajtó államként továbbra is az elítélt személyek átszállításáról szóló, a 2011. december 5. előtt alkalmazandó meglévő jogi eszközöket alkalmazza. Amennyiben egy tagállam ilyen nyilatkozatot tesz, az összes többi tagállam tekintetében ezen eszközök lesznek alkalmazandók az ilyen esetekben, függetlenül attól, hogy a többi tagállam tett-e ugyanilyen nyilatkozatot. A kérdéses időpont nem lehet 2011. december 5-nél későbbi. A fent említett nyilatkozatot az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* közzé kell tenni. A nyilatkozat bármikor visszavonható.”

- 6 A Holland Királyság a 2008/909 kerethatározat 28. cikkének (2) bekezdése alapján a következő nyilatkozatot tette (HL 2009. L 265., 41. o.):

„A 28. cikk (2) bekezdésének megfelelően Hollandia kijelenti, hogy azokban az esetekben, melyekben a jogerős ítéletet a kerethatározat hatálybalépésének időpontjától számított három éven belül hozzák, Hollandia – kibocsátó és végrehajtó államként – továbbra is az elítélt személyek átszállításáról szóló, az e kerethatározat hatálybalépése előtt alkalmazandó jogi eszközöket alkalmazza.”

A holland jog

- 7 A 2008/909 kerethatározatot átültető Wet wederzijdse erkenning en tenuitvoerlegging vrijheidsbenemende en voorwaardelijke sancties (a szabadságvesztés és feltételes büntetések kölcsönös elismeréséről és végrehajtásáról szóló törvény, a továbbiakban: WETS) 2:11. cikke előírja:

„(1) [A] [biztonsági és igazságügyi] miniszter a bírósági határozatot [...] továbbítja a gerechtshof [fellebbviteli bíróság] mellett működő ügyészség ügyésének.

(2) Az ügyész haladéktalanul átadja a bírósági határozatot [...] a gerechtshof Arnhem-Leeuwarden (arnhem-leeuwardeni [Hollandia] fellebbviteli bíróság) külön tanácsának [...].”

- 8 A WETS 2:12. cikke értelmében egy másik tagállam bírósági határozatának elismeréséről a gerechtshof Arnhem-Leeuwarden (arnhem-leeuwardeni fellebbviteli bíróság) külön tanácsa által tett megállapítások figyelembevételével a biztonsági és igazságügyi miniszter dönt.

- 9 A WETS 5:2. cikke szerint:

„(1) A [WETS] a Wet overdracht tenuitvoerlegging strafvonnissen [a büntetőügyekben hozott ítéletek végrehajtásának átadásáról szóló törvény] helyébe lép az Európai Unió tagállamaival való kapcsolatokban.

[...]

(3) A [WETS] nem alkalmazandó a 2011. december 5. előtt jogerőre emelkedett [...] bírósági határozatokra.

[...].”

- 10 A büntetőügyekben hozott ítéletek végrehajtásának átadásáról szóló törvény 2. cikke úgy rendelkezik, hogy „[a] külföldi bírósági határozatok hollandiai végrehajtására kizárólag egyezmény alapján kerülhet sor”.
- 11 E törvény 31. cikkének (1) bekezdése szerint „[a]mennyiben a [rechtbank Amsterdam (amszterdami bíróság, Hollandia)] megengedhetőnek tekinti a külföldi bírósági határozat végrehajtását, azt végrehajthatóvá kell nyilvánítania, és – az alkalmazandó egyezményben e tekintetben előírtak betartása mellett – ki kell szabnia, illetve alkalmaznia kell a megfelelő cselekményre a holland jog értelmében kilátásba helyezett büntetést vagy intézkedést”.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

- 12 Az alapeljárásban szóban forgó személyt, Gerrit van Vemdét 2009. október 27-én fogták el Hollandiában a belga igazságügyi hatóságok által a büntetőeljárás Belgiumban való lefolytatása céljából kibocsátott európai elfogatóparancs alapján. Az e hatóságoknak való átadását követően az említett személyt fogva tartották, majd óvadék ellenében az e tagállamban indított büntetőeljárás keretében szabadon bocsátották. Ugyanakkor az ítélethozatal előtt magától visszatért Hollandiába.
- 13 A hof van beroep Antwerpen (antwerpeni fellebbviteli bíróság) 2011. február 28-án három év szabadságvesztés büntetésre ítélte Gerrit van Vemdét. Ez az ítélet 2011. december 6-án jogerőre emelkedett, miután a Hof van Cassatie (semmitőszék, Belgium) ugyanezen a napon hozott határozatával elutasította az említett ítélettel szemben előterjesztett felülvizsgálati kérelmet.
- 14 A belga hatóságok 2013. július 23-án megkeresték a Holland Királyságot a hof van beroep Antwerpen (antwerpeni fellebbviteli bíróság) által kiszabott szabadságvesztés büntetés végrehajtásának átvétele iránt. A királyi ügyész (Belgium) 2013. október 10-i kérelmében e büntetés végrehajthatóvá nyilvánítását kérte a kérdést előterjesztő bíróságtól.
- 15 Az e kérelmet elbíráló említett bíróság arra keres választ, hogy a 2008/909 kerethatározatot átültető nemzeti rendelkezések, azaz a WETS, alkalmazandók-e az alapügyben.
- 16 A kérdést előterjesztő bíróság szerint egyrészt első pillantásra e kérdésre igenlő választ kellene adni, mivel a WETS 5:2. cikkének (3) bekezdéséből kitűnik, hogy az a 2011. december 5. után jogerőre emelkedett bírósági határozatokra alkalmazandó, valamint hogy a jelen esetben a hof van beroep Antwerpen (antwerpeni fellebbviteli bíróság) ítélete ezen időpontot követően, 2011. december 6-án emelkedett jogerőre.
- 17 Másrészt ugyanakkor a kérdést előterjesztő bíróságnak – a 2008/909 kerethatározat 28. cikkére tekintettel – kételyei vannak e törvény értelmezését illetően.
- 18 A kérdést előterjesztő bíróság e tekintetben emlékeztet arra, hogy jöllehet a 2008/909 kerethatározat 28. cikkének (1) bekezdése értelmében az ítélet elismerésére és a büntetés végrehajtására vonatkozó, 2011. december 5. után érkező kérelmekre a tagállamok által e kerethatározat értelmében elfogadott szabályok az irányadók, az említett kerethatározat 28. cikkének (2) bekezdése lényegében azt írja elő, hogy bármely tagállam nyilatkozhat úgy, hogy az e tagállam által meghatározott időpontnál hamarabb „meghozott” jogerős ítéletek tekintetében továbbra is a fent említett időpont előtt alkalmazandó jogi eszközöket alkalmazza. Márpedig a Holland Királyság tett ilyen nyilatkozatot.
- 19 A kérdést előterjesztő bíróság szerint amennyiben a 2008/909 kerethatározat 28. cikkének (2) bekezdését úgy kellene értelmezni, hogy az a jogerőre emelkedés időpontjától függetlenül a tagállam által meghatározott időpontnál hamarabb meghozott ítéletekre vonatkozik, akkor a WETS 5:2. cikkének (3) bekezdésében foglalt átmeneti szabályt – az összhangban álló értelmezés elve alapján – úgy kell értelmezni, hogy az kizárja a WETS alkalmazását a 2011. december 5. előtt

meghozott bírósági határozatokra. Ebből az alapügy tekintetében az következik, hogy a WETS nem alkalmazható az alapügyben, mivel a hof van beroep Antwerpen (antwerpeni fellebbviteli bíróság) ítéletének meghozatalára 2011. február 28-án került sor, és következésképpen a kérdést előterjesztő bíróság hatáskörrel rendelkezik a belga hatóságok által előterjesztett kérelem elbírálására.

- 20 Ha ezzel szemben úgy kellene értelmezni a kerethatározat 28. cikkének (2) bekezdését, hogy az a tagállamok által meghatározott időpont előtt jogerőre emelkedett ítéletekre vonatkozik, a kérdést előterjesztő bíróság megjegyzi, hogy a WETS rendelkezései alapján nem rendelkezik hatáskörrel az említett kérelem elbírálására.
- 21 E körülmények között a rechtbank Amsterdam (amszterdami bíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és a következő kérdést terjeszti a Bíróság elé:

„Úgy kell-e értelmezni a 2008/909/IB kerethatározat 28. cikke (2) bekezdésének első mondatát, hogy az abban hivatkozott nyilatkozat csak olyan ítéletekre vonatkozhat, amelyeket 2011. december 5. előtt hoztak meg, függetlenül attól, hogy mikor emelkedtek ezen ítéletek jogerőre, vagy úgy kell értelmezni ezt a rendelkezést, hogy a nyilatkozat csak olyan ítéletekre vonatkozhat, amelyek 2011. december 5. előtt emelkedtek jogerőre?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

- 22 Kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 2008/909 kerethatározat 28. cikke (2) bekezdésének első mondatát úgy kell-e értelmezni, hogy az az érintett tagállam által meghatározott időpont előtt meghozott ítéletekre vonatkozik, amely időpont nem lehet 2011. december 5. utáni, vagy inkább úgy, hogy az csak azokra az ítéletekre vonatkozik, amelyek az említett időpont előtt emelkedtek jogerőre.
- 23 E kérdés megválaszolásához először is emlékeztetni kell arra, hogy a 2008/909 kerethatározat 1. cikkének a) pontja az „ítéletet” akképpen határozza meg, hogy az a kibocsátó állam bíróságának jogerős határozata vagy végzése, amely büntetést szab ki egy természetes személyre. E kerethatározat 3. cikkének (1) bekezdése szerint e kerethatározat célja azon szabályok megállapítása, amelyek értelmében a tagállamok az elítélt személy társadalmi beilleszkedésének elősegítése érdekében elismernek egy ítéletet és végrehajtják a büntetést. A 3. cikkének (3) bekezdése szerint az említett kerethatározat csak a kerethatározat szerinti ítéletek elismerésére és a büntetések végrehajtására alkalmazandó.
- 24 Következésképpen a 2008/909 kerethatározat tárgyi hatálya a jogerőre emelkedett határozatokra korlátozódik, azoknak a végrehajtó tagállam általi elismerése és végrehajtása érdekében, kivéve a fellebbezéssel megtámadott határozatokat, amilyen az alapeljárásban a hof van beroep Antwerpen (antwerpeni fellebbviteli bíróság) 2011. február 28-i ítélete is, amellyel szemben felülvizsgálati kérelmet nyújtottak be a Hof van Cassatie (semmitőszék) elé, és amely csak azt követően emelkedett jogerőre, hogy ez utóbbi bíróság e felülvizsgálati kérelmet 2011. december 6-án elutasította.
- 25 Ezt követően meg kell jegyezni, hogy a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint az uniós jog egységes alkalmazásának követelményéből és az egyenlőség elvéből az következik, hogy a jelentésének és hatályának meghatározása érdekében a tagállami jogokra kifejezett utalást nem tartalmazó uniós jogi rendelkezést főszabály szerint az Európai Unió egészében önállóan és egységesen kell értelmezni (2016. július 28-i JZ-ítélet, C-294/16 PPU, EU:C:2016:610, 35. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 26 Márpedig a 2008/909 kerethatározat 1. cikkének a) pontja, amely az „ítélet” fogalmát jogerős határozatként határozza meg, nem tartalmaz utalást a tagállamok jogára, ezért úgy kell tekinteni, hogy ez a fogalom önálló uniós jogi fogalom, amelyet az Unió területén egységesen kell értelmezni. E célból

figyelembe kell venni e rendelkezés kifejezéseit, annak összefüggéseit, valamint azon szabályozás célját, amelynek részét képezi (lásd ebben az értelemben: 2016. július 28-i JZ-ítélet, C-294/16 PPU, EU:C:2016:610, 37. pont).

- 27 E tekintetben, jóllehet a 2008/909 kerethatározat 28. cikke (2) bekezdésének kifejezései nem egyértelműek, e rendelkezésnek a „jogerős ítéletre” való utalása inkább olyan értelmezés mellett szól, amely szerint az említett rendelkezés a büntetőeljárás keretében meghozott azon utolsó határozatra vonatkozik, amely jogerőre emeli az elítélt személlyel szemben kiszabott büntetést. Ezt az értelmezést erősíti az „ítéletnek” az e kerethatározat 1. cikkének a) pontjában szereplő fogalommeghatározása is. E tekintetben az a körülmény, hogy e cikk és az említett 28. cikk (2) bekezdése egyaránt a szóban forgó ítélet „jogerejére” utal, ez utóbbi rendelkezés alkalmazásában az említett ítélet és következésképpen a jogerőre emelkedés időpontja megtámadhatatlan jellegének különös jelentőségét hangsúlyozza.
- 28 Egyébiránt a 2008/909 kerethatározat 28. cikkének (2) bekezdésében szereplő „ítélet” és a „meghozatal” fogalmát az Unió területén önállóan és egységesen kell értelmezni, hiszen e fogalmak, és így e rendelkezés hatálya nem függhet sem a kibocsátó, sem a végrehajtó állam belső büntetőeljárásától.
- 29 Következésképpen ki kell zárni a 2008/909 kerethatározat 28. cikke (2) bekezdésének olyan értelmezését, amely szerint annak alkalmazása attól az időponttól függene, amikor az ítélet az érintett nemzeti jog szerint „meghozottnak” tekintendő, függetlenül a jogerőre emelkedés időpontjától.
- 30 Végül, ami azon szabályozás összefüggéseit és célját illeti, amelynek az alapeljárásban szóban forgó rendelkezés a részét képezi, emlékeztetni kell arra, hogy amint arra a főtanácsnok az indítványának 45–48. pontjában lényegében rámutatott, a 2008/909 kerethatározat 28. cikkének (2) bekezdése kivételt képez az e kerethatározat 28. cikke (1) bekezdésében foglalt általános rendszer alól, amely előírja, hogy a 2011. december 5. után érkező, valamely ítélet elismerése vagy büntetés végrehajtása iránti kérelmekre a tagállamok által az említett kerethatározat értelmében elfogadott szabályok az irányadók. Az imént említett első rendelkezést, mivel kivételt képez ezen általános rendszer alól, szigorúan kell értelmezni.
- 31 Márpedig – azon esetek számának korlátozásával, amelyekre továbbra is a 2008/909 hatálybalépése előtt meglévő jogi eszközök irányadók, és így azon esetek számának növelésével, amelyekre a tagállamok által az e kerethatározat értelmében elfogadott szabályok az irányadók – az ugyanezen kerethatározat által megvalósítani kívánt célkitűzés leginkább az említett kerethatározat 28. cikke (2) bekezdésének olyan szigorú értelmezésével biztosítható, amely szerint e rendelkezés csak azokra az ítéletekre vonatkozik, amelyek legkésőbb 2011. december 5-én jogerőre emelkedtek. Amint az a kerethatározat 3. cikkének (1) bekezdéséből következik, e célkitűzés abban áll, hogy az elítélt személy társadalmi beilleszkedésének elősegítése érdekében lehetővé tegye a tagállamok számára az ítéletek elismerését és a büntetések végrehajtását.
- 32 Egyébiránt az osztrák kormány és az Európai Bizottság felvetette a Holland Királyság által a 2008/909 kerethatározat 28. cikkének (2) bekezdése alapján tett nyilatkozat érvényességének kérdését, tekintettel e nyilatkozat megtételének időpontjára. A jelen ítélet előző pontjában elfogadott értelmezésre tekintettel e kérdés csupán hipotetikus jellegű, mivel az alapügyben mindenképpen az e kerethatározatot átültető belső holland rendelkezések alkalmazandók. Ilyen körülmények között nem szükséges állást foglalni e tekintetben.
- 33 A fentiekből az következik, hogy az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2008/909 kerethatározat 28. cikke (2) bekezdésének első mondatát úgy kell értelmezni, hogy az csak azokra az ítéletekre vonatkozik, amelyek az érintett tagállam által meghatározott időpont előtt jogerőre emelkedtek.

A költségekről

- 34 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (ötödik tanács) a következőképpen határozott:

A kölcsönös elismerés elvének büntetőügyekben hozott, szabadságvesztés büntetéseket kiszabó vagy szabadságelvonással járó intézkedéseket alkalmazó ítéleteknek az Európai Unióban való végrehajtása céljából történő alkalmazásáról szóló, 2008. november 27-i 2008/909/IB tanácsi kerethatározat 28. cikke (2) bekezdésének első mondatát úgy kell értelmezni, hogy az csak azokra az ítéletekre vonatkozik, amelyek az érintett tagállam által meghatározott időpont előtt jogerőre emelkedtek.

Aláírások